

Barnhälsoplan för förskolan

Förskolans styrdokument	2
Enhetens mål med barnhälsa	2
Ansvar och roller	3
Barn i behov av stöd	3
Handlingsplan för barn i behov av stöd	3
Förskolans rutiner:	4
Handlingsplanens innehåll:	5
Flerspråkighet i förskolan	6
Interkulturellt förhållningssätt	6
Annat modersmål i förskolan	6
Nationella minoritetsspråk	6
Alla barn ska få utveckla sin svenska	6
Språkkartläggning	7
Språkutvecklande arbetssätt i förskolan:	7

Förskolans styrdokument

Skollagen 2010:800, 8 kap. 9 §

“Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.”

Läroplan för förskolan Lpfö 18

“Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de utvecklas så långt som möjligt.”

Förskolans mål med barnhälsa

Det allra viktigaste arbetet med barnhälsa sker i det vardagliga arbetet med barnen i verksamheten. Förskolans mål är att skapa positiva lärmiljöer där barnen ska vara trygga, bli sedda, få stöd och anpassad verksamhet utifrån sina förutsättningar och behov. Barnhälsoarbetet ingår i enhetens systematiska kvalitetsarbete och är hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande.

Barnhälsan är ett återkommande inslag på förskolans arbetslagsmöten.

I förskolans utvecklingsarbete används SPSM:s kartläggningmaterial för värdering och utveckling av tillgängligheten i förskolans lärmiljöer:

<https://www.spsm.se/stod/tillganglighet-delaktighet-och-inkludering/tillganglighet/varderingsverktyget-som-stod/>

För att skapa delaktighet i förskolans arbete med tillgänglighetsarbete används SPSM:s lärmaterial:

<https://www.spsm.se/date-larmaterial/larmaterialen/date-larmaterial-for-forskolan/>

Ansvar och roller

Rektor

Leder och fördelar det pedagogiska arbetet på förskolan och ansvarar för all barnhälsa.

Arbetslaget

All pedagogisk personal på förskolan ska arbeta för en förebyggande, främjande och åtgärdande barnhälsa. All pedagogisk personal har ansvar för att stödja barnens lärande, utveckling och omsorg kopplat till förskolans mål.

Barn i behov av stöd

Handlingsplan för barn i behov av stöd

Handlingsplanen ska vara ett arbetsverktyg i den pedagogiska verksamheten och ett underlag för dokumentation och utvärdering av förskolans insatser utifrån organisation, grupp och individ.

Handlingsplanen ska hjälpa den pedagogiska personalen att bli mer medvetna om hur de kan anpassa verksamheten för barnet. Detta främjar förändringar i den pedagogiska verksamheten, lärandemiljön, personalens förhållningssätt, samt befrämjar inkluderande lösningar.

Handlingsplanen är en skriftlig försäkran på vilket stöd barnet är i behov av samt en beskrivning av de insatser som ska göras. Åtgärderna i handlingsplanen ska vara både kortsiktiga och långsiktiga och relateras till förskolans läroplan. Det ska anges vilka barnets behov är och hur behoven ska tillgodoses. Det är viktigt att ändamålet med åtgärderna åskådliggörs så att programmet kan följas upp och utvärderas. Genom att fortlöpande följa upp och utvärdera insatserna ökar förutsättningarna för att åtgärderna ska få avsedd effekt.

Förskolan ska även ha handlingsplaner för akuta allergiska reaktioner samt individuella handlingsplaner utifrån det särskilda stöd barn med svår allergi är i behov av.

Förskolans rutiner:

1. När förskolans pedagoger och/eller vårdnadshavare upplever att ett barns situation på förskolan inte fungerar kan en handlingsplan mer anpassade insatser/åtgärder behöva utarbetas.
2. I samverkan med pedagoger och vårdnadshavare fattar rektor beslut om att förskolan ska utarbeta en handlingsplan.
3. Förskolans pedagoger utarbetar handlingsplaner med stöd av rektor och specialpedagog, enligt instruktion på nästa sida.
4. Handlingsplanen ska regelbundet följas upp, och vid behov justeras, av pedagoger, rektor och vårdnadshavare.
5. Vid behov kan också annan kompetens behövas, ex. handledning av specialpedagog. Ev. utredning av ex. medicinsk eller psykologisk karaktär görs av BVC och på vårdnadshavares initiativ.
6. När barnets behov inte längre kvarstår ska handlingsplanen avslutas och vårdnadshavarna informeras.

Handlingsplanens innehåll:

Organisatoriska förändringar

Konkreta beskrivningar av förändringar på organisationsnivå och gruppnivå som skapar förutsättningar för barnet under förskoledagen. Beskrivningar av förändringar i lärmiljön, då lärmiljön behöver kunna förändras och anpassas utifrån att barngruppen hela tiden förändras, och behoven därmed skiftar. Det kan också vara förändringar i de dagliga rutinerna utifrån organisation och grupp.

Barnets starka och positiva sidor

Barnets möjligheter till utveckling påverkas av barnets styrkor och positiva sidor. Det är viktigt att belysa detta för att se vad som kan väcka intresse hos barnet och som barnet kan använda sig av för att kompensera sina svårigheter. Det är viktigt att förskolan ser barnets starka sidor för att stärka barnet i sin utveckling.

Analys

För att göra en bra kartläggning är det viktigt att ta reda på vad det är som fungerar resp. inte fungerar för barnet i verksamheten på förskolan samt orsakerna till dessa omständigheter.

Målformulering

Utifrån kartläggningen/analysen formuleras konkreta mål.

Ansvarsfördelning

Handlingsplanen skall tydligt beskriva vilka anpassningar/åtgärder i verksamheten som pedagogerna avser att vidta för att på bästa sätt stötta och hjälpa barnet vidare i sin utveckling och sitt lärande. Handlingsplanen skall tydligt beskriva vem som har vilket ansvar för de olika anpassningarna/åtgärderna.

Uppföljning

Uppföljningen ska alltid innehålla en nulägesanalys kopplat till målen samt en kontroll av att de planerade anpassningarna/åtgärderna har genomförts. Om målen inte uppnåtts ska skälet utredas. Handlingsplanen ska innehålla datum för uppföljning.

Nya åtgärder och ansvar

Utifrån resultatet av uppföljningen tas beslut om att fortsätta handlingsplanen, förnya den eller att avsluta handlingsplanen.

Vilka ska ta del av handlingsplanen

Vårdnadshavare skall ha en kopia. Om tilläggsbelopp ska sökas bifogas handlingsplanen ansökan.

Flerspråkighet i förskolan

Läroplan för förskolan Lpfö 18:

”Det svenska samhällets ökande internationalisering ställer höga krav på människors förmåga att leva med och förstå de värden som ligger i en kulturell mångfald. Förskolan är en social och kulturell mötesplats som ska främja barnens förståelse för värdet av mångfald. Kännedom om olika levnadsförhållanden och kulturer kan bidra till att utveckla en förmåga att förstå och leva sig in i andra människors villkor och värderingar.”

På förskolan möts människor från olika kulturer som talar olika språk och med rätt stöttning kan flerspråkiga barn utveckla både sitt modersmål och svenskan.

Globalt sett är det vanligt att barn kan flera språk. Barn kan vara simultant flerspråkiga, vilket innebär att de är flerspråkiga redan från början, eller additivt flerspråkiga, vilket innebär att de har ett förstaspråk och lägger till fler språk senare. Flerspråkighet är inte en egenskap utan en kompetens, och med rätt stöttning från vårdnadshavare och förskolan har barn stora möjligheter att utveckla en flerspråkig kompetens.

Interkulturellt förhållningssätt

På förskolan har vi ett interkulturellt förhållningssätt. Det innebär att kulturer möts, berikar och skapar en förståelse för varandra. På förskolan sker det genom att personalen, barnet och barnets familj interagerar. Förskolepersonalen behöver känna till vilka språk och kulturer barnen är en del av, men det är också viktigt att barn kan identifiera sig med flera kulturtillhörigheter.

Annat modersmål i förskolan

Förskolan ska medverka till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Nationella minoritetsspråk

Förskolan ska stödja barn som tillhör de nationella minoriteterna i språkutvecklingen av deras nationella minoritetsspråk. Förskolan ska också främja utvecklingen av barnens kulturella identitet. På det sättet kan förskolan bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Alla barn ska få utveckla sin svenska

Förskolan har också en viktig roll i att stimulera barnens språkutveckling i svenska eftersom språk, lärande och identitetsutveckling hänger ihop. Det här gäller både de barn som har svenska som modersmål och de barn som har ett annat modersmål eller ett nationellt minoritetsspråk. Det står i språklagen (2009:600) att svenska är huvudspråk i Sverige och att svenska är samhällets gemensamma språk som alla som är bosatta i landet ska ha tillgång till, och kunna använda.

Språkkartläggning

Varje läsårsstart gör förskolan en språkkartläggning både på individ- och gruppnivå. På individnivå görs den i samråd med vårdnadshavare vid inskolningssamtalet och på gruppnivå görs den av pedagogerna i arbetslaget. Kartläggningen ligger sedan till grund för förskolans fortsatta språkutvecklande arbetssätt vilket dokumenteras i de pedagogiska planeringarna.

Språkutvecklande arbetssätt i förskolan:

- *Vi visar att alla språk är lika värdefulla. Vi låter barnen använda alla sina språkliga resurser i förskolan. Det kan bidra till att identiteten och självkänslan stärks.*
- *Vi skapar så många meningsfulla sammanhang som möjligt som ger möjlighet till språkande och samspel.*
- *Vi läser högt och samtalar om texter.*
- *Vi ställer öppna frågor och följdfrågor och ger barnen tanketid och talutrymme.*
- *Vi omger barnen med ord i alla sammanhang. Vi benämner och beskriver föremål och det vi gör och ger för att öka barnens ordförråd.*
- *Vi samtalar om ord och deras betydelse samt förklarar obekanta ord och begrepp.*
- *Vi erbjuder flera olika texttyper som berättande, beskrivande och instruerande texter, ex. sagan vid lässtunden och receptet när vi bakar.*
- *Vi lär oss några ord på barnens språk eller tecken på teckenspråk, till exempel hälsningsfraser eller andra ord som är viktiga för barnet.*
- *Vi lyssnar aktivt på vad barnen kommunicerar och uppmuntrar dem att aktivt lyssna på varandra.*
- *Vi uppmuntrar till interaktion genom att erbjuda barnen många möjligheter till samtal med varandra och personalen.*
- *Vi leker med ord med hjälp av rim, ramsor, hittar på egna ord eller andra språklekar.*
- *Vi använd och kombinera flera olika uttrycksformer som kan stötta språkutvecklingen, till exempel bild, rörelse och sång.*
- *Vi kartlägg språkarbetet i förskolan och gör en gemensam plan för hur vi kan utveckla arbetet vidare.*

Som reflektionsstöd i utvecklingsarbetet använder vi följande checklista:

<https://www.skolverket.se/download/18.75bdbbb116e7434ebf8211b/1579864096981/artikel-checklista-foorutsaattningar-forskola.pdf>